

Nanna Bjerg Eskildsen
Dan Biswas
Nanna Ahlmark

Indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed i danske kommuner

En kortlægning af sundhedsfremme
og forebyggelsesindsatser

STATENS INSTITUT
FOR FOLKESUNDHED
SYDDANSK UNIVERSITET

Indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed i danske kommuner

– En kortlægning af sundhedsfremme og forebyggelsesindsatser

Nanna Bjerg Eskildsen, Dan Biswas, Nanna Ahlmark

Copyright © Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
København 2012.

Gengivelse af uddrag, herunder figurer, tabeller og citater er tilladt
mod tydelig kildeangivelse

– det skal herunder fremgå, at rapporten er udarbejdet af
Statens Institut for Folkesundhed, SDU.

Omslag og Layout: Danielle Brandt, www.daniellebrandtdesign.dk

Forsideillustration: 'Udstrækning efter løbetræning'. Folkesundhed Aarhus.

Foto: Folkesundhed Aarhus

Tryk: Syddansk Universitet Print & Sign

Statens Institut for Folkesundhed

Syddansk Universitet

Øster Farimagsgade 5 A, 2

1353 København K

E-mail: sif@si-folkesundhed.dk

www.si-folkesundhed.dk

Elektronisk ISBN: 978-87-7899-229-1

Rapporten kan downloades på www.si-folkesundhed.dk
under udgivelser.

FORORD

Borgere med etnisk minoritetsbaggrund udgør over 10 % af den danske befolkning. Etniske minoriteter er i højere risiko for en række kroniske sygdomme, mange har lavere social position, hvilket påvirker sundhedsadfærden, ligesom strukturelle, kulturelle og sproglige forhold kan medvirke til uformelle barrierer i adgangen til sundhedsydelser. Det stiller krav til tilrettelægnen af forebyggelses- og sundhedsfremmeindsatser, hvis vi stræber efter at skabe lighed i sundhed. Strukturreformen i 2007 skabte en forstærket arena for forebyggelses- og sundhedsfremmeindsatser i kommunalt regi, inklusive indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed.

Der er imidlertid stadig begrænset dokumentation af omfanget og karakteren af indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed. Fem år efter strukturreformen har vi i forskningsnetværket Etniske Minoriteters Sundhed, som koordineres af Statens Institut for Folkesundhed, oplevet en efterspørgsel blandt forskere og praktikere i at få en samlet oversigt over de mange tiltag på området.

Formålet med denne kortlægning er at give et overblik over kommunernes indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed og herigennem skabe et grundlag for inspiration, sparring og erfaringsudveksling. Vi håber, dette kan medvirke til at styrke de mange gode tiltag yderligere. Kortlægningen henvender sig til kommunale og regionale aktører, praktikere, forskere og beslutningstagere, der søger overblik over igangværende initiativer på feltet, viden om relevante aktører og om, hvor der kan hentes mere information.

Rapporten er udfærdiget som en del af koordinatorfunktionen for Etniske Minoriteters Sundhed, som er finansieret af Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse. Rapporten er udarbejdet af ph.d.-studerende og forskningskoordinator Nanna Ahlmark samt studentermedhjælpere Nanna Bjerg Eskildsen og Dan Biswas.

Morten Grønbæk

Direktør

INDHOLD

Forord	3
1. Introduktion	5
2. Datagrundlag og fremgangsmåde	6
3. Kategorisering af indsatser	7
3.1. Kost	9
3.2. Motion	9
3.3. Rygestop	9
3.4. Vægtstop	10
3.5. Seksuel sundhed	10
3.6. Tandsundhed	10
3.7. Type 2 diabetes/kronisk sygdom	10
3.8. Gravide, spædbørnsmodre og familie	11
3.9. Netværk og bred sundhedsformidling	11
3.10. Støtte til traumatiserede	12
3.11. Koordineret forløbsindsats vha. narrativ metode	12
3.12. Peer-education	12
4. Konkluderende bemærkninger og tendenser	14
5. Litteraturliste	15
6. Appendiks 1	16

1. INTRODUKTION

Etniske minoriteter udgør en stadig voksende andel af den danske befolkning. Tal fra Danmarks Statistik viser, at der per 1. januar 2012 var 441.538 indvandrere og 138.923 efterkommere i Danmark, svarende til 10,4 % af den samlede befolkning (heraf 6,8 % fra ikke-vestlige lande og 3,6 % fra vestlige lande) [1].

Tidligere oversigtsrapporter viser, at mange indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed i danske kommuner, regioner og private organisationer har været planlagt og udført som enkeltstående projekter, ofte drevet af ildsjæle og med begrænset dokumentation af planlægnings- og implementeringsfaserne og ofte uden evaluering [2-5]. Dette gør det svært at lære af erfaringerne, prioritere på baggrund af og bygge videre på vellykkede initiativer.

Med strukturreformen i Danmark i 2007 og kommunernes nye ansvarsområder inden for sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering uden for hospitalsindlæggelse finder indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed primært sted i kommunalt regi. Denne rapport giver et overblik over disse indsatser samt kontaktinformation på relevante nøglepersoner. Kortlægningen består af to dele: 1) denne rapport, som opsummerer de overordnede trends på området etniske minoriteters sundhed i kommunerne, og 2) et oversigtsdokument (appendiks 1) med aktiviteter og kontaktinformation i de respektive kommuner.

2. DATAGRUNDLAG OG FREMGANGSMÅDE

Dataindsamlingen fandt sted fra september 2011 til maj 2012. De 98 kommuner blev kontaktet per e-mail eller telefon med henblik på at kortlægge den enkelte kommunes tilbud målrettet etniske minoriteters sundhed. Vi sendte e-mails til kommuner, hvor vi kunne lokalisere en e-mailadresse via kommunens hjemmeside. Vi kontaktede de resterende kommuner via telefon. Vi fulgte op med telefonopkald og yderligere e-mails til kommuner, der ikke havde svaret på den første e-mail inden for halvanden måned. Som udgangspunkt rettede vi henvendelse til kontaktpersoner i sundhedsafdelingen eller sundhedscentre. Kontaktpersonerne henviste herefter til forskellige relevante personer på området etniske minoriteters sundhed. I få tilfælde er vi blevet opmærksomme på initiativer ad anden vej.

Kontaktpersonen er blevet bedt om at svare på, om kommunen har eller har haft indsatser målrettet etniske minoriteter på sundhedsområdet inklusive indsatsens fokusområde, målgruppe, form, varighed, start og eventuelt sluttidspunkt, samt om der er foretaget eller planlægges en evaluering af indsatsen. Evalueringer er rekvireret, og hvor muligt er der angivet et hyperlink til evalueringsrapporter i oversigtsdokumentet.

Vi har i rapporten medtaget indsatser, som har været direkte målrettet etniske minoriteter, eller hvor indsatserne de facto efterhånden er blevet målrettet etniske minoritetsborgere pga. efterspørgslen blandt disse borgere. Vi har medtaget indsatser, afsluttet inden for to år – eller tidligere, hvis der forefindes en evaluering. Nogle kommuner har sendt meget detaljerede svar og andre mindre detaljerede. Vi har i nogen grad standardiseret beskrivelserne af indsatser i oversigtsdokumentet.

Oversigten over indsatser (appendiks 1) er blevet delt med alle kommuner, og yderligere bidrag er blevet inkorporeret i denne endelige version. Vi skal understrege, at der kan være tiltag i kommuner, vi ikke er blevet opmærksomme på, da vi ikke nødvendigvis har fået kontakt med alle relevante personer. Rapporten skal derfor ikke ses som en fuldstændig og udtømmende liste over indsatser på området etniske minoriteters sundhed. Den er snarere et skridt i retning af at skabe overblik og en platform for kontakt med fagfæller. Den skal desuden betragtes som et levende dokument, der løbende kan opdateres.

3. KATEGORISERING AF INDSATSER

Vi har registreret indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed i 64 danske kommuner eller 65 % af kommunerne.

Formålet med oversigten over indsatser har været at give et billede af karakteren af forekommende indsatser snarere end at vise antal indsatser. Indsatserne spænder vidt. Formen er både korte kurser og længere gruppeforløb, åbne gruppearrangementer, enkeltstående foredrag og informationsmøder, temadage og individuelle handlingsplaner. Flere indsatser er støttet af Sundhedsstyrelsen, Integrationsministeriet eller NGO'er og foregår i en lang række kommunale arenaer som jobcentre, boligselskaber, sundhedscentre, lokalcentre, biblioteker, sprogskoler mv.

Vi har etableret 12 kategorier af temaer, der indgår i indsatserne, baseret på kommunernes formuleringer af formål og indhold: 1) Kost, 2) Motion, 3) Rygestop, 4) Vægtstop, 5) Seksuel sundhed, 6) Tandsundhed, 7) Type 2 diabetes/kronisk sygdom, 8) Gravide, spædbørnsmodre og familie, 9) Netværk og bred sundhedsformidling, 10) Støtte til traumatiserede, 11) Koordineret forløbsindsats og 12) Peer-education. Kategorierne afspejler i otte tilfælde et sundhedsfagligt tema. I tre tilfælde, hvor temaerne ikke på forhånd er fastlagte, afspejler de indsatsens form (Netværk og bred sundhedsformidling, Koordineret forløbsindsats, Peer-education). I et tilfælde afspejler kategorien målgruppen (Gravide, spædbørnsmodre og familie), eftersom flere forskellige men relaterede temaer tages op i forhold til denne målgruppe. Mange indsatser er kønsopdelt eller kun målrettet kvinder, mens blot to indsatser er målrettet mænd (Vordingborg og Frederiksberg).

Flere tværgående temaer og delmål er ikke medtaget som en kategori for sig. Mange kommuner gør fx opmærksom på, at de relevante indsatser også bidrager til mental sundhed. Mange indsatser har desuden som delmål at hjælpe etniske minoritetsborgere tættere på arbejdsmarkedet, hvilket heller ikke er medtaget som en kategori for sig. Endvidere har en række kommuner udarbejdet informations- eller undervisningsmateriale om diverse sundhedsrelaterede emner på forskellige sprog – ofte knyttet til en indsats. Dette er heller ikke anført som en kategori.

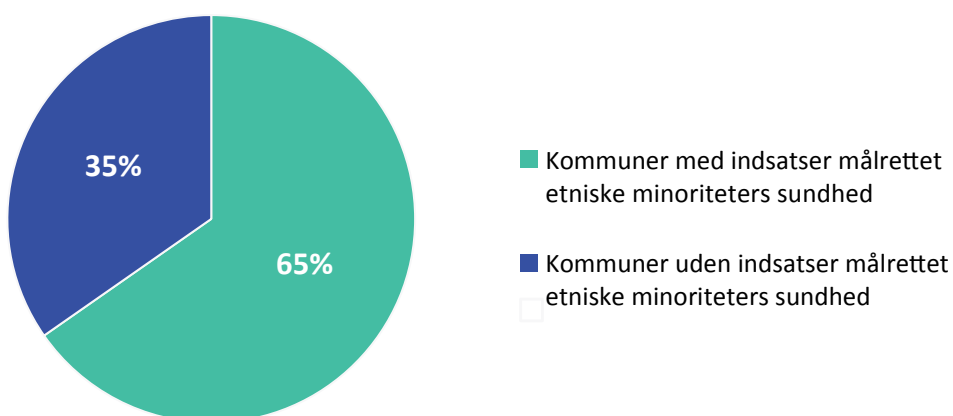
Nogle kommuner har flere forskellige indsatser med samme tema. Her er temaet talt med flere gange. Én indsats kan desuden indeholde flere af de nævnte temaer. Indsatser kategoriseret under de bredt favnende temaer – Netværk og bred sundhedsformidling, Koordineret forløbsindsats, Peer-education og Gravide, spædbørnsmodre og familie – har ikke fået anført andre temaer. Indsatser med temaet vægtstop har desuden ofte elementer af kost og motion, uden at vi her har anført sidstnævnte to kategorier.

Flere kommuner har meddelt, at deres politik er ikke at differentiere mellem borgere på baggrund af etnicitet, og at mange af kommunens sundhedstilbud således er åbne for etniske minoritetsborgere med tolk. Generelle indsatser, hvor der er mulighed for tolk, er i udgangspunktet ikke medtaget.

De forskellige kategorier beskrives og uddybes i det følgende:

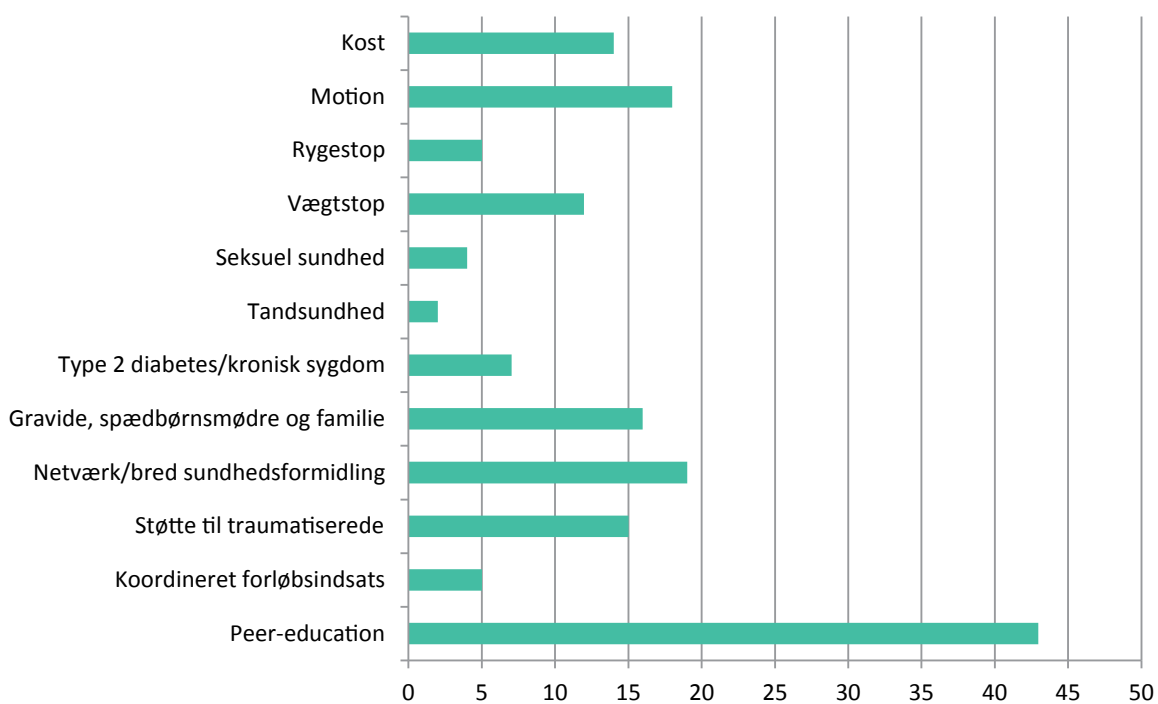
Figur 1.

Andelen af kommuner med og uden indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed i procent

Figur 2.

Udbredelsen af kommunale tilbud målrettet etniske minoriteters sundhed fordelt på temaer

3.1. Kost

I 14 kommuner findes indsatser vedrørende kostvaner hos etniske minoriteter. Disse indsatser dækker både over et teoretisk og et praktisk indhold. For eksempel har sundhedscentret i Sønderborg afholdt kurset 'Sunde kostvaner', som indebar undervisning i praktisk madlavning med udgangspunkt i egen madkultur og inddrog pårørende. I Frederikshavn Kommune kører projektet 'Sundhed til døren', hvor etniske minoriteter tilbydes besøg fra medarbejdere fra kommunen inklusive en integrationsmedarbejder med formålet at hjælpe og rådgive om indkøb og madlavning.

Kommuner med indsatser målrettet kost:

Frederiksberg, Frederikshavn, Greve, Guldborgsund, Helsingør, Hjørring, Kolding, Lejre, Næstved, Rødovre, Silkeborg, Sønderborg, Vordingborg, Aarhus.

3.2. Motion

I alt 18 kommuner rapporterede at have indsatser med fokus på motion hos etniske minoriteter. Indsatserne inkluderer både formidling om motion samt motionshold med forskellige øvelser. Nogle indsatser har specifikt fokus på cykling, golf, gymnastik, svømning eller løb.

Mange af disse indsatser er specifikt målrettet kvinder eller børn. For eksempel tilbyder Hillerød Kommune svømning for kvinder med minoritetsbaggrund hver uge, hvor svømmehallen lukkes for mænd. Tilbuddet benyttes både til at lære at svømme og til motion.

Kommuner med indsatser målrettet motion:

Ballerup, Frederiksberg, Gladsaxe, Greve, Guldborgsund, Helsingør, Hillerød, Hjørring, Køge, København, Lejre, Mariagerfjord, Næstved, Rødovre, Silkeborg, Slagelse, Vordingborg, Aarhus.

3.3. Rygestop

Fem kommuner har rapporteret, at de har rygestopindsatser målrettet etniske minoriteter. Aarhus Kommune har en særlig fremrykket rygestopindsats med fokus på at reducere ulighed i sundhed forårsaget af tobaksrygning. Indsatsen er tilpasset den enkeltes behov og ressourcer og har en erfaren rygestoprådgiver tilknyttet i Bazaren, det lokale marked, 20 timer om ugen. Desuden tilbyder kommunen rygestopkurser til gravide af anden etnisk baggrund end dansk.

Kommuner med indsatser målrettet rygestop:

Greve, Hjørring, Ishøj, Sønderborg, Aarhus

3.4. Vægtstop

12 kommuner rapporterede at have indsatser målrettet vægtstop hos etniske minoriteter, flere i samarbejde med Sundhedsstyrelsen. Eksempelvis tilbyder Esbjerg Kommune vægtstop-rådgivning for tyrkisktalende borgere i forbindelse med et 12 måneders forløb, der er bygget op omkring undervisning og gruppediskussion. Seks af de 12 kommuner har indsatser til forebyggelse af overvægt og fejlnæring med særligt fokus på børn. Denne type indsats er for eksempel gennemført i Sundhedscenter Vollsmose i Odense Kommune, som efterfølgende har foretaget en proces- og effektevaluering af indsatsen [6].

Kommuner med indsatser målrettet vægtstop:

Esbjerg, Glostrup, Greve, Køge, Mariagerfjord, Norddjurs, Odense, Roskilde, Svendborg, Syddjurs, Vejle, Aarhus.

3.5. Seksuel sundhed

Fire kommuner har indsatser med fokus på seksuel sundhed blandt etniske minoriteter. Frederiksberg Kommune, i samarbejde med STOP AIDS, tilbyder tests og individuel rådgivning vedrørende HIV/AIDS og syfilis til mænd, der har sex med mænd. I Rødovre og Viborg Kommune afholdes arrangementer med fokus på oplysning om seksuel sundhed i samarbejde med Cross-Over. Desuden indgår seksuel sundhed ofte som tema i mødregrupperne (under kategorien Gravide, spædbørnsmodre og familie).

Kommuner med indsatser målrettet reproduktiv sundhed:

Frederiksberg, Rødovre, Silkeborg, Viborg

3.6. Tandsundhed

To kommuner rapporterede at have indsatser med fokus på tandsundhed. I Københavns Kommune er indsatsen målrettet børn og er tilknyttet tandplejen på udvalgte projektskoler, som bl.a. tilbyder hjemmebesøg. Desuden er tandpleje et tema, der ofte indgår både i mødregrupperne og i sundhedsformidlernes arbejde.

Kommuner med indsatser målrettet tandsundhed:

København, Rebild

3.7. Type 2 diabetes/kronisk sygdom

Syv kommuner rapporterede at have indsatser målrettet etniske minoriteter med type 2 diabetes og/eller anden kronisk sygdom som KOL og hjertekarsygdomme. Nogle indsatser er tilrettelagt som hjertecaféer i sundhedscentre, nogle som faste konsultationer med en diabeteskonsulent og andre som kurser. Odense, Aarhus, København og Aalborg Kommune har alle

kursusforløb, hvor undervisning og træning kombineres. Kurserne er tilrettelagt med henblik på, at både den teoretiske og den praktiske del skal give anledning til refleksion over egne sundhedsvaner og hverdagsliv. Kurserne indledes og afsluttes med individuelle samtaler samt målinger af vægt, højde, BMI, taljemål, konditest/gangtest og HbA1C.

Kommuner med indsatser målrettet type 2 diabetes/kronisk sygdom:
Greve, Ishøj, København, Odense, Sønderborg, Aalborg, Aarhus

3.8. Gravide, spædbørnsmødre og familie

15 kommuner har indsatser målrettet gravide, spædbørnsmødre og familie. Disse indsatser inkluderer fx graviditetsbesøg til familier med anden etnisk baggrund end dansk med henblik på opsporing af familier, som har behov for ekstra støtte. Det kan være hyppige besøg af sundhedsplejerske, familierådgivning eller mødregruppeundervisning. I ni kommuner er der oprettet internationale mødregrupper med det formål at danne netværk på tværs af kulturer og oprindelseslande. I mødregrupperne tages emner op som kost, motorik, tandsundhed, udvikling, sociale forhold, støttemuligheder, kulturelle forhold og kvindekroppen efter fødslen.

Kommuner med indsatser målrettet gravide, spædbørnsmødre og familie:
Brønderslev, Fredensborg, Furesø, Gentofte, Greve, Gribskov, Hillerød, Kalundborg, Kolding, Nyborg, Silkeborg, Skive, Slagelse, Vallensbæk, Aarhus.

3.9. Netværk og bred sundhedsformidling

14 kommuner har indsatser, som dækker en bred vifte af sundhedsrelaterede temaer. Flere af disse indsatser er ofte udviklet med henblik på også at skabe et mødested, der kan danne rammen for netværk og tilhørsforhold til nærmiljøet. I Greve har projekt 'Netmeq' fokus på at styrke netværksdannelse for etniske minoritetskvinder gennem forskellige motionsaktiviteter og dialogmøder om sundhed. Her er settingen en café. Gladsaxe Kommune har udviklet en sundhedsbutik, hvor der tilbydes råd og vejledning om sundhed af forskellige fagspecialister. Denne kategori dækker også over tilbud, der har til formål at fremme deltagelse i foreningslivet. I Slagelse hjælper frivillige fritidsguider således etniske minoritetsborgere til en aktiv fritid i foreningslivet.

Kommuner med indsatser målrettet Netværk og bred sundhedsformidling:
Ballerup, Esbjerg, Gladsaxe, Greve, Haderslev, Helsingør, Høje Taastrup, Køge, Mariagerfjord, Rødovre, Slagelse, Sønderborg, Varde, Aarhus.

3.10. Støtte til traumatiserede

15 kommuner har indsatser, der fokuserer på støtte til traumatiserede eller potentielt traumatiserede personer og forebyggelse af sekundær traumatisering. Varde Kommune har fokus på at forebygge sekundær traumatisering hos børn (6-12årsalderen) af traumatiserede flygtninge og krigsveteraner. Her uddannes terapeuter på udvalgte skoler til at praktisere strukturerede lege, der kan hjælpe til at aflæse egne og andres følelser gennem handling. Flere kommuner har deltaget i projekterne 'TRIB' og 'Job og rehabilitering', der havde fokus på traumatiserede flygtninges adgang til arbejdsmarkedet med det udgangspunkt, at beskæftigelse kan være styrkende for rehabiliteringsprocessen.

Kommuner med indsatser målrettet Støtte til traumatiserede:

Faaborg-Midtfyn, Favrskov, Haderslev, Herning, Hillerød, Holstebro, Køge, København, Odense, Odsherred, Sønderborg, Varde, Vejle, Aalborg, Aarhus.

3.11. Koordineret forløbsindsats vha. narrativ metode

Fem kommuner udfører i samarbejde med Region Midtjylland en indsats med titlen 'Interkulturel Sundhedsfremme og Rehabilitering'. Fem koordinatore i de respektive kommuner er blevet trænet i at anvende narrativ fortælleknik i mødet med borgere med etnisk minoritetsbaggrund. Den narrative samtale skal dels fungere som en terapeutisk metode, der kan være med til at skabe sammenhæng i borgerens liv, og dels som et redskab til at lytte, prioritere og planlægge et tværsektorielt sundhedstilbud i kommunen for borgeren med fokus på øget deltagelse og egenomsorg. De konkrete sundhedstilbud har været arrangeret i samarbejde med offentlige og private aktører (sundhedscentre, jobcentre, frivillige organisationer m.m.) og har haft fokus på specifikke diagnoser som fx diabetes eller mere komplekse socio-somatiske forløb. Projektperioden er tre år, hvorefter projektet evalueres.

Kommuner med indsatser koordineret forløbsindsats:

Herning, Holstebro, Horsens, Randers, Aarhus

3.12. Peer-education

Peer-education (formidling gennem ligemand) findes i forskellige varianter i 37 kommuner. Under denne kategori er inkluderet 'sundhedsambassadører', 'sundhedsformidlere', 'bydelsmødre' og projektet 'mindspring'. Det overordnede koncept er uddannelsen af tosprogede personer med etnisk minoritetsbaggrund til at informere, skabe dialog eller facilitere samtale om sundhedsrelaterede emner til etniske minoritetsborgere, fx vedrørende det danske sundhedsvæsen, sund mad, motion, indkøb, netværksdannelse og stress. Sundhedsformidlerne og sundhedsambassadørerne kan ofte bestilles gratis af foreninger, institutioner og lignende. Folkesundhed København uddannede de første etniske sundhedsformidlere i 2005, og indsatsen har været evalueret i 2006 og 2008 [7,8]. Der findes flere netværk

af kommuner i Danmark, som samarbejder om sundhedsformidlerindsatsen, fx Vestegns-samarbejdet.

'Bydelsmødre' er en landsdækkende frivillig indsats, som er placeret under den almennyttige non-profit fond, Fonden for Socialt Ansvar. Projektet uddanner kvinder med etnisk minoritetsbaggrund i emner som børn, sundhed, kost, ret og pligt. Kvinderne formidler deres viden og erfaring i lokalmiljøet bl.a. gennem hjemmebesøg og kan fx være tilknyttet sundhedsplejen, medborgercenteret eller biblioteket i kommunerne.

Fem kommuner deltager i projektet 'Mindspring', der er målrettet nyankomne flygtninge- og asylansøgerforældre. Projektet har fokus på psykisk helbred, livskvalitet og netværksdannelse. Flygtninge, som selv har deltaget i Mindspring-gruppeforløb, faciliterer gruppeforløb for familier med samme etniske baggrund. Gruppemøderne har en åben dagsorden, og kan omhandle traumer, stress, opdragelse, regler i det danske retssystem mv.

Kommuner med peer-education:

Albertslund, Ballerup, Bornholm, Brøndby, Dragør, Esbjerg, Fredericia, Frederiksberg, Gladsaxe, Glostrup, Greve, Helsingør, Herning, Holbæk, Holstebro, Horsens, Hvidovre, Høje Taastrup, Ikast-Brande, Ishøj, Jammerbugt, Kalundborg, Kolding, København, Lejre, Lyngby-Taarbæk, Odense, Randers, Skanderborg, Slagelse, Sønderborg, Tårnby, Varde, Viborg, Vejle, Aalborg, Aarhus.

4. KONKLUDERENDE BEMÆRKNINGER OG TENDENSER

Der er ikke overraskende flest indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed i de større byer og i områder, hvor der er en større andel af etniske minoriteter. Der er i høj grad fokus på KRAM-faktorerne i igangværende indsatser, også i de bredtfaavnende tværfaglige indsatser. Dette er i tråd med kommunernes generelle forebyggelses- og sundhedsfremmeindsatser [3]. Der er desuden mange indsatser, som eksplicit søger at styrke netværket i lokalmiljøet. Selvom dette ofte er nævnt som et delmål, synes det at være udtryk for et stigende fokus på betydningen af psykosociale ressourcer og sociale relationer for sundhed sammenlignet med tidligere [2,3].

Der er få indsatser målrettet særligt udsatte grupper, som for eksempel sexarbejdere eller handicappede. Indsatser målrettet unge, mænd og ældre er desuden få. Ældre er en gruppe, der vil vokse i de kommende år, hvilket lægger op til en ny, professionel udfordring på dette felt.

Der synes at være fremskridt i samarbejdet og netværksdannelsen mellem kommunerne sammenlignet med før strukturreformen fx i form af 'Vestegnssamarbejdet', nogle gange foranlediget af større projekter støttet af satspuljemidler. Der er stadig kun få indsatser, der er evaluerede, selvom flere kommuner udfærdiger forskellige former for erfaringsrapporter. Ud af de 156 registrerede indsatser er de 44 enten evalueret, planlagt evalueret eller beskrevet i en intern erfaringsrapport. Af disse 44 indsatser er mange en del af en større projektpulje og evalueret samlet af konsulentfirmaer. Oftest er der kun afsat midler til evalueringer, når projekterne er finansieret af eksterne fonde og satspuljemidler. Det peger på udfordringer i forhold til økonomisk prioritering af udviklings- og evalueringsfasen.

Generelt tegner der sig et billede af et felt, som stadig er sparsomt, hvad angår dokumentation af planlægnings- og implementeringsprocesser samt evalueringer, men som er i stor udvikling og rummer en bred vifte af erfaringer, der kan trækkes på.

5. LITTERATURLISTE

[1] Danmarks Statistik. Indvandrere og efterkommere, 2011

URL: <http://www.dst.dk/da/Statistik/emner/indvandrere-og-efterkommere/indvandrere-og-efterkommere.aspx>

[2] Kristiansen M & Nielsen AM. Kortlægning af aktiviteter om forebyggelse og sundhedsfremme tilrettelagt for etniske minoriteter i Danmark, Center for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, 2006

URL: http://www.sst.dk/publ/publ2005/cff/kortlaegning/kortlaegning_aktiviteter.pdf

[3] Sundhedsstyrelsen. Kortlægning af kommunernes forebyggelses- og sundhedsfremmeindsatser, Center for Forebyggelse, Sundhedsstyrelsen, 2008

URL: http://www.sst.dk/publ/Publ2008/CFF/Sundhedsfremme/Korl_kom_ForebygSundfr08_14maj08.pdf

[4] Sundhedsstyrelsen. Forebyggelse og sundhedsfremme blandt etniske minoriteter – inspiration til kommunen, 2008

URL: http://www.sst.dk/publ/Publ2008/CFF/Inspiration_kommuner/InspKat_etniske.pdf

[5] Holmberg T, Ahlmark N, Curtis T. State of the Art Report: Etniske minoriteters sundhed i Danmark, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2009

URL: http://si-folkesundhed.dk/upload/state_of_the_art_etniske_minoriteters_sundhed_i_danmark_pdf.pdf

[6] Karkov M, Nielsen CB, Møller A. Forebyggelse og behandling af overvægt og fejleernæring blandt børn i Vollsmose: Evaluering af kostvejledningstilbud, Sundhedscenter Vollsmose, Odense Kommune, 2008

URL: <http://www.odense.dk/Topmenu/Kommunen/Sundhedsportalen/Sundhedscenter%20Vollsmose/~media/BMF/Sundhedsportal/Evalueringsrapport%20til%20pressen.ashx>

[7] Nielsen AS. Sundhed på dit sprog: Evalueringsrapport, Folkesundhed København, Københavns Kommune, 2006

URL: <http://www.folkesundhed.kk.dk/Udgivelser/~media/folkesundhedkbh/Rapporter/EtniskeMinoriteter/evalueringsrapportomprojektsundhedpaaditsprog2006.pdf.ashx>

[8] Hansen KH, Mygind A, Duus L. Evaluering af "Sundhed på dit sprog", Folkesundhed København, Københavns Kommune 2008

URL: <http://www.folkesundhed.kk.dk/Udgivelser/~media/folkesundhedkbh/Rapporter/EtniskeMinoriteter/evalueringsrapportomprojektsundhedpaaditsprog2008.pdf.ashx>

6. APPENDIKS 1

Oversigt over indsatser målrettet etniske minoriteters sundhed i de danske kommuner

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Albertslund	Kristine Rødgaard Andersen kristine.rodgaard.andersen@albertslund.dk	Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog" og Vestegnssamarbejdet, hvor seks vestegnskommuner har etableret et fælles korps af tosprogede sundhedsformidlere. Se projektbeskrivelse: http://vestegnssamarbejdet.dk/upl/files/0/650.pdf	Peer-education
Allerød	Dorte Andersen 48 10 02 63 Anni Kirk 48 10 03 55 kommunen@alleroed.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Assens	Helle Andersen 64 74 71 72 socialogsundhed@assens.dk Lene Puggaard Madsen 64 74 71 35	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Ballerup	Lisbeth Jørgensen lit@balk.dk Karin Marguerite Larson km2@balk.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på arabisk, serbo-kroatisk, farsi, albansk og tyrkisk. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog". 2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. 3. "Træning og aktivitet" består af træning i varmtvandsbassin kun for kvinder. Underviseren er kvindelig, og der er ingen mænd på holdene; heller ikke på holdene før og efter træningen. 4. I "KRAM-butikken" blev lokalt-forankrede aktiviteter og vejledning vedr. kost, motion, rygning og alkohol tilbudt (2008 – 2010). Indsatsen er i dag en del af sundhedsformidlerkorpsen i samarbejde med sundhedskonsulenter fra SundhedsHuset. 5. Tidligt forebyggende hjemmebesøg med et bredt fokus på sundhed blev tilbudt ældre med anden etnisk baggrund end dansk i et projekt i samarbejde med KL. Der overvejes en fuld etablering af indsatsen på baggrund af erfaringer fra projektet (indsatsen er afsluttet). 	Peer-education Peer-education Motion Netværk/bred sundhedsformidling Netværk/bred sundhedsformidling
Billund	Margit Stycke mas@billund.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Bornholm	Birgitte Jørgensen birgitte.Joergensen@brk.dk	Deltager som en ud af fem kommuner i projekt "Mindspring" målrettet nyankomne kvoteflygtninge- og asylsøgerforældre. Projektet har fokus på psykisk helbred, livskvalitet og netværksdannelse. En tidligere deltager i "Mindspring" uddannes til at facilitere gruppemøder om traumer, stress, opdragelse, regler i det danske system mv. Projektet gennemføres i samarbejde med Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp. Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF/CUF_PDF/Slutevaluering%20af%20MindSpring_1.pdf	Peer-education

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Brøndby	Dilek Pinar Atici Secilmis diati@brondby.dk	1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog" og Vestegnssamarbejdet, hvor seks vestegnskommuner har etableret et fælles korps af tosprogede sundhedsformidlere. Se projektbeskrivelse: http://vestegnssamarbejdet.dk/upl/files/0/650.pdf	Peer-education
		2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.	Peer-education
Brønderslev	Anne Bonde 99 45 45 12 raadhus@99454545.dk	Der tilbydes en mødregruppe for etniske minoriteter arrangeret af sundhedsplejen.	Gravide, spædbørnsmødre og familie
Dragør	Hanne Munch hannem@dragoer.dk	Deltager som en ud af fem kommuner i projekt "Mindspring" målrettet nyankomne kvoteflygtninge- og asylsøgerforældre. Projektet har fokus på psykisk helbred, livskvalitet og netværksdannelse. En tidligere deltager i "Mindspring" uddannes til at facilitere gruppemøder om traumer, stress, opdragelse, regler i det danske system mv. Projektet gennemføres i samarbejde med Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp. Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF_CUF_PDF/Slutevaluering%20af%20MindSpring_1.pdf	Peer-education
Egedal	Jacob Fog Nielsen jacob.Fog.Nielsen@egekom.dk	Ingen indsats direkte målrettet etniske minoriteter.	
Esbjerg	Sanne Hansen sanha@esbjergkommune.dk	1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på syv forskellige sprog. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Der er foretaget en midtvejsevaluering på projektet. Se link: http://dinsundhed.esbjerg.dk/Borger/Din%20sundhed/Etniske%20minoriteter/Sundhedsformidlere.aspx Ny evaluering vil være tilgængelig på kommunens hjemmeside i løbet af 2012.	Peer-education
		Der er et netværk for kommuner, der har sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund i Jylland (Herning, Kolding, Esbjerg, Sønderborg).	Netværk/bred sundhedsformidling
		2. "Mosaikken" er et multietnisk aktivitetshus for ældre, etniske minoritetsborgere. Her tilbydes danskundervisning, sociale aktiviteter samt sundhedsformidling. Det bliver fortrinsvist benyttet af somaliere, tyrkere, bosnier og vietnamesere. http://www.dinsundhed.esbjergkommune.dk/Borger/Din%20sundhed/Etniske%20minoriteter/Aktivitetshuset%20Mosaikken.aspx	Vægtstop
3. Vægtstoprådgivning tilbydes borgere med etnisk minoritetsbaggrund. Tilbuddet benyttes især af tyrkisktalende borgere. Forløbet strækker sig over 12 måneder og er bygget op omkring undervisning og gruppediskussion om emnerne: drikkevarer, fysisk aktivitet, søde sager, frugt og grønt, fedt (mængder, sult og overspisning), motivation og sundhed.			
4. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.	Peer-education		
Faaborg-Midtfyn	Pia K. Jørgensen pkjor@faaborgmidtfyn.dk	Deltog som en af syv kommuner i projektet "TRIB" (2007-2010) med fokus på at hjælpe traumatiserede i beskæftigelse. Projektet indebar bl.a. adgang til psykolog, ergoterapeut, sprogundervisning og hjælp til praktikophold, ofte i samarbejde med sprog- eller jobcentre. Projektet er gennemført i samarbejde med UC2, Videnscenter for tosprogethed og interkulturalitet samt Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Metodehæfte findes. Se evaluering: http://didak.ucc.dk/public/dokumenter/UC2/Projektdokumenter/TRIB/Slutevaluering%20af%20TRIB-projektet%202010.pdf	Støtte til traumatiserede

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Fanø	Sundhedshuset Fanø 76 66 08 60 raadhuset@fanoe.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Favrskov	Pia Simonsen pils@favrskov.dk	Deltog som en af tre kommuner i projekt "Job og rehabilitering" (2007-2009), et gruppeorienteret rehabiliteringsforløb med et beskæftigelsesrettet sigte. Det inkluderede bl.a. praktikforløb. Projektet er gennemført i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp og Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF/CUF_PDF/Evalueringsrapport%20Job%20og%20Rehabilitering%20%20LG%20Insight%202009.pdf	Støtte til traumatiserede
Faxe	Anne Rosell Holt anrh@faxekommune.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Fredensborg	Jette Nielsen 72 56 55 58 jni@fredensborg.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt "Åbent børnehus" tilbydes i Børnehusene Kokkedal en gang månedligt. Forældre inviteres til foredrag og debat om emner som opdragelse, sundhed, fritidstilbud, skolestart m.m. Projektet er en del af kommunens partnerskabsaftale med Integrationsministeriet. 2. En Sundhedscafé er etableret, og den tiltrækker mange småbørnsmødre med etnisk minoritetsbaggrund. De bruger cafeen i stedet for en mødregruppe. 	<p>Gravide, spædbørnsmødre og familie</p> <p>Gravide, spædbørnsmødre og familie</p>
Fredericia	kommunen@fredericia.dk	"Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.	Peer-education
Frederiksberg	Grith Mai Tønnesen grto01@frederiksberg.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekt om seksuel sundhed tilbydes etniske minoritetsmænd, der har sex med mænd. Der tilbydes tests og individuel rådgivning vedrørende HIV og syfilis. Projektet køres i samarbejde med STOP AIDS. 2. Motionsaktiviteter direkte eller indirekte målrettet etniske minoritetsbørn og -unge: (i) Dans for piger, (ii) Løb for unge piger, (iii) Fodboldskole (hver efterårsferie) og (iiii) Basketball. 3. Madlavningskurser tilbydes borgere med etnisk minoritetsbaggrund. 4. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. 	<p>Seksuel sundhed</p> <p>Motion</p> <p>Kost</p> <p>Peer-education</p>
Frederikshavn	Birgitte Kvist 98 45 52 18 bikv@frederikshavn.dk	"Sundhed til døren" er et løbende projekt, der har til formål at hjælpe etniske minoriteter med indkøb og madlavning. Det er et "hands on"-projekt, hvor en medarbejder fra kommunen i samarbejde med en integrationsmedarbejder besøger etniske minoriteter, der har behov for det, op til ti gange.	Kost
Frederikssund	Birte Grothe bsonn@frederikssund.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Furesø	Hanne Lindhardt hali@furesoe.dk	Graviditetsbesøg tilbydes alle nydanske familier med henblik på opsporing af familier, som har behov for en særlig indsats. Dette kan indebære hyppige besøg af sundhedsplejerske, tilbud om familierådgiver og mødregruppeundervisning.	Gravide, spædbørnsmødre og familie
Gentofte	Pleje og Sundhed plejeogsundhed@gentofte.dk	Hjemmebesøg tilbydes etniske minoritetsforældre med børn fra 0-6 år. Der tilbydes også informationsmøder i daginstitutioner og udføres tværfagligt samarbejde omkring etniske minoritetsbørn og deres familier.	Gravide, spædbørnsmødre og familie
Gladsaxe	Kirsten Wedel sofkwe@gladsaxe.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på dansk, urdu, punjabi, tyrkisk, kurdisk, arabisk og somali. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. 2. Bevægelsesformidlere er uddannede med viden om og redskaber til, at støtte etniske minoritets borgere til at komme i gang med motion og bevægelse. Målgruppen er kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. 	<p>Peer-education</p> <p>Motion</p>

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Gladsaxe		<p>3. Sundhedsbutik i boligområdet Værebros Park, hvor der ugentligt tilbydes råd og vejledning fra hhv. en 'sundt liv-vejleder', en diabetes-konsulent, en sundhedsplejerske, en motionsvejleder og sundhedsformidlere. Majoriteten af brugerne har etnisk minoritetsbaggrund.</p>	<p>Netværk/bred sundhedsformidling</p>
Glostrup	<p>Mette Nielsen mette.n@glostrup.dk</p>	<p>1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog" og Vestegnssamarbejdet, hvor seks vestegnskommuner har etableret et fælles korps af tosprogede sundhedsformidlere. Se projektlink: http://vestegnssamarbejdet.dk/upl/files/0/650.pdf</p> <p>2. "Sund skolestart" (2008-2010) havde til formål at opspore og forebygge overvægt hos indskolingsbørn. En del af projektet havde fokus på børn fra familier med anden etnisk baggrund end dansk, hvor der blev tilknyttet sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund. Projektet fortsætter med særligt fokus på etniske minoriteter. Se projektbeskrivelse: http://www.glostrup.dk/For%20borgere/Sundhed%20og%20sygdom/Sund%20skolestart.aspx</p>	<p>Peer-education</p> <p>Vægtstop</p>
Greve	<p>Kira Gilling Hansen 60 35 46 62 kgh@greve.dk</p>	<p>1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på 10 forskellige sprog. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog". Der er etableret en ledsageordning, hvor ældre tilbydes at blive ledsaget af sundhedsformidlere til motion.</p> <p>2. "Lighed i sundhed" er et afsluttet projekt i samarbejde med Sundhedsstyrelsen. Her havde man bl.a. fokus på etniske minoriteter i Greve Nord. Der blev tilbudt undervisning i bl.a. cykling og svømning. Projektet er evalueret af Sundhedsstyrelsen: http://www.sst.dk/publ/Publ2009/CFF/Lighed_sundhed/Lighed_i_Sundhed.pdf</p> <p>3. Projektet "Netmeq" er målrettet etniske minoritetskvinder og har til formål at styrke netværksdannelsen mellem kvinderne, hjælpe dem ud i samfundet samt at give dem støtte til motion og sociale aktiviteter. Aktiviteter som svømning, gymnastik og zumba er fortsat efter projektets ophør. Kvinde-/ældrecafé, hvor der afholdes dialogmøder om sundhed og dyrkes moderat motion, er ligeledes fortsat og videreudviklet. Intern evaluering findes.</p> <p>4. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p> <p>5. Mødregruppe for mødre med etnisk minoritetsbaggrund arrangeres af sundhedsplejen, når der er behov.</p> <p>6. Diabetes og hjertecaféer afholdes 4 gange årligt for etniske minoritetsborgere i samarbejde med Diabetes- og Hjerteforeningen. Der udleveres diabetes- og "hjertevenlige" opskrifter, tilbydes gratis motion, og der måles blodtryk og blodsukker.</p> <p>7. Der tilbydes rygestopkurser af sundhedsformidlerne, der er uddannede rygestoprådgivere i regi af Kræftens Bekæmpelse.</p> <p>8. Projekt "Multiminen" (2009-11) blev tilbudt 6-8årige børn med overvægt. Der var en særlig indsats for at få børn med etnisk minoritetsbaggrund med; bl.a. blev der tilkøbt sundhedsformidler og oprettet specialhold i nærområdet. Støttet af Sundhedsstyrelsen og eksternt evalueret. http://static.sdu.dk/mediafiles//B/4/9/%7BB49BDCAD-5400-4893-9DE5-6A683EF9F173%7DMovements2012Nr1.pdf</p> <p>9. Der samarbejdes med Greve Nord Projektet, der har base i flere boligområder i Greve med en høj population af borgere med etnisk minoritetsbaggrund. Her findes bl.a. Job- og Sundhedsbutikken, hvor der afholdes dialogmøder, caféarrangementer og gives vejledning om at leve sundere og mere aktivt. Der formidles generel viden om sundhed, der afholdes rygestopkurser og der gives tilbud om motion og kostvejledning.</p>	<p>Peer-education</p> <p>Motion</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p> <p>Peer-education</p> <p>Gravide, spædbørns mødre og familie</p> <p>Type 2 diabetes/kronisk sygdom</p> <p>Kost</p> <p>Motion</p> <p>Rygestop</p> <p>Vægtstop</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p>

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Gribskov	Hanne Toke hstok@gribskov.dk	Multietniske mødregrupper organiseres gennem sundhedsplejen og frivilligcentret for mødre med børn op til tre år. Formålet er at danne netværk på tværs af kulturer og at drøfte både mødrenes og børnenes sundhed i forhold til kost, motorik, tænder, udvikling, sociale forhold og støttemuligheder, kulturelle forhold samt kvindekroppen efter fødslen. Der er en sundhedsplejerske og to frivillige kvinder ved møderne, og gruppemøderne foregår i Frivilligcenter Helsingør. Projektet evalueres i løbet af 2012.	Gravide, spædbørns mødre og familie
Guldborgsund	Else Mortensen 54 73 22 04 sundhed@guldborgsund.dk	Projekt "Restart Lindholm" har fokus på udvikling af boligområdet Lindholmen, der har en høj repræsentation af etniske minoriteter. Der tilbydes motionskurser og madlavningsarrangementer samt sundhedstjek og andre sundhedsaktiviteter. Der er tilbud til både børn, kvinder og mænd.	Motion Kost
Haderslev	Birgit S. Rewitz Rasmussen bsrr@haderslev.dk	1. Projektet "Idræt, sundhed og foreningskultur" har sårbare grupper, herunder etniske minoriteter som målgruppe. Formålet er at få børn og unge engageret i foreningslivet med henblik på fysisk aktivitet og sociale fællesskaber. Det finansieres af Sundhedsstyrelsens satspuljemidler. Se evaluering: http://www.sst.dk/~media/Sundhed%20og%20forebyggelse/Social%20ulighed%20i%20sundhed/Pulje%20udsatte%20og%20saarbare/Statusrapporter/Status_%20Haderslev.ashx 2. "Familierehabilitering" er en helhedsorienteret indsats for traumatiserede flygtninge, deres familier og netværk. Projektet søger at optimere ressourcer og mestringsstrategier, der kan stabilisere hverdagslivet. Statusrapport og projektbeskrivelse: http://familierehabilitering.dk/	Netværk/bred sundhedsformidling Støtte til traumatiserede
Halsnæs	Christina H. Schneekloth chhh@halsnaes.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Hedensted	Karin Iversen karin.iversen@hedensted.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Helsingør	Lone Just lju46@helsingor.dk	1. Kostkursus er etableret for borgere med Roma baggrund. 2. I "Projekt SUNDHED i almene boligområder" fokuseres der på at skabe sundhedsfremme i Vapnagård og Nøjsomhed ud fra KRAM-faktorerne (Kost, Rygning, Alkohol og Motion) og socialpsykologiske faktorer som tryghed, trivsel og socialt netværk. Der tilbydes bl.a. (i) cykelkurser for kvinder med anden etnisk baggrund end dansk, (ii) sundhedsambassadørordning med uddannede ambassadører med etnisk minoritetsbaggrund, der arbejder frivilligt og (iii) mad og motionskurser for etniske minoriteter i de to almene boligområder. Se evaluering: https://helsingorkommune.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/~media/nyheder/pdf-filer/Nyheder/Evaluering%20SUNDHED.ashx 3. En forening for piger/kvinder med anden etnisk baggrund end dansk er dannet, så de herigennem kan få mulighed for at svømme i Helsingør Svømmehal i overensstemmelse med deres ønsker og kulturelle normer (fx ift. svømmedragt, omklædning, brusebad). 4. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.	Kost Netværk/bred sundhedsformidling Motion Peer-education
Herlev	Lisbeth Naver sundhedskons@herlev.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Herning	Rikke Gormsen sharg@herning.dk	1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på ti forskellige sprog. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er ikke evalueret, men der findes en erfaringsrapport: http://www.herning.dk/~media/Dokumenter/Borger/Sundhed/Patientuddannelse/Rapport%20om%20etniske%20sundhedsformidlere/Rapport%20Etniske%20sundhedsformidlere%20%20Herning%20%20jan%202011.ashx Der er et netværk for kommuner, der har sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund i Jylland (Herning, Kolding, Esbjerg, Sønderborg).	Peer-education

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
		<p>2. Er med i projektet "Interkulturel Sundhedsfremme og Rehabilitering", som Region Midtjylland er tovholder på. Projektet anvender narrativ fortællemetode terapeutisk og som middel til at skabe et interkulturelt uddannelsestilbud med fokus på sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering. Projektet sigter mod at øge motivation og handlekompetencer til deltagelse og egenomsorg. Projektperioden er 3 år fra 2010. Se projektlink: https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/praksisinformatiion/almen-praksis/midtjylland/nyheder/meddelelser-fra-naere-sundhedstilbud/tilbud-etniske-minoritetsborgere/</p> <p>3. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p> <p>4. Deltog som en af syv kommuner i projektet "TRIB"(2007-2010) med fokus på at hjælpe traumatiserede i beskæftigelse. Projektet indebar bl.a. adgang til psykolog, ergoterapeut, sprogundervisning og hjælp til praktikophold, ofte i samarbejde med sprog- eller jobcentre. Projektet er gennemført i samarbejde med UC2, Videnscenter for tosprogethed og interkulturalitet samt Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Metodehæfte findes. Se evaluering: http://didak.ucc.dk/public/dokumenter/UC2/Projektdokumenter/TRIB/Slutevaluering%20af%20TRIB-projektet%202010.pdf</p> <p>5. "Familierettet rehabilitering" er en helhedsorienteret indsats for traumatiserede flygtninge, deres familier og netværk. Projektet søger at optimere ressourcer og mestringsstrategier, der kan stabilisere hverdagslivet. Statusrapport og projektbeskrivelse: http://familierehabilitering.dk/</p>	<p>Koordineret forløbsindsats</p> <p>Peer-education</p> <p>Støtte til traumatiserede</p> <p>Støtte til traumatiserede</p>
Hillerød	Perle MacDonald pema@hillerod.dk	<p>1. Kvindesvømning for etniske minoritetskvinder tilbydes en gang om ugen. Svømmehallen lukkes for mænd, og tilbuddet benyttes både til at lære at svømme og til motion for overvægtige. Projektet støttes af afdelingen for Kultur og Udvikling.</p> <p>2. Projektet "Mama Mia" har via sundhedsplejen dannet mødregrupper for kvinder med anden etnisk baggrund end dansk.</p> <p>3. Et halvt års psykologisk behandlingstilbud (gruppe og individuelt) tilbydes traumatiserede flygtninge. Tilbuddet er i samarbejde med Jobcentret (med støtte fra TrykFonden).</p>	<p>Motion</p> <p>Gravide, spædbørns mødre og familie</p> <p>Støtte til traumatiserede</p>
Hjørring	Mette Jakobsen 72 33 56 09 mette.jakobsen@hjoerring.dk	"Sundt samspil" i Hjørring Vestby er en del af satspuljeprojektet: Forebyggelse i nærmiljøet. En af målgrupperne er indvandrere og efterkommere. Der tilbydes indsatser inden for rygestop, fysisk aktivitet og kost til denne målgruppe.	<p>Rygestop</p> <p>Motion</p> <p>Kost</p>
Holbæk	Gitte Harbo gihar@holb.dk	"Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.	Peer-education
Holstebro	Holstebro Sundhedscenter sundhedscenter@holstebro.dk	<p>1. Er med i projektet "Interkulturel Sundhedsfremme og Rehabilitering", som Region Midtjylland er tovholder på. Projektet anvender narrativ fortællemetode terapeutisk og som middel til at skabe et interkulturelt uddannelsestilbud med fokus på sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering. Projektet sigter mod at øge motivation og handlekompetencer til deltagelse og egenomsorg. Projektperioden er 3 år fra 2010. Se projektlink: https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/praksisinformatiion/almen-praksis/midtjylland/nyheder/meddelelser-fra-naere-sundhedstilbud/tilbud-etniske-minoritetsborgere/</p> <p>2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p> <p>3. Deltog som en af syv kommuner i projektet "TRIB"(2007-2010) med fokus på at hjælpe traumatiserede i beskæftigelse. Projektet indebar bl.a. adgang til psykolog, ergoterapeut, sprogundervisning og hjælp til praktikophold, ofte i samarbejde med sprog- eller jobcentre.</p>	<p>Koordineret forløbsindsats</p> <p>Peer-education</p> <p>Støtte til traumatiserede</p>

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Holstebro		<p>Projektet er gennemført i samarbejde med UC2, Videnscenter for tosprogethed og interkulturalitet samt Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Metodehæfte findes. Se evaluering: http://didak.ucc.dk/public/dokumenter/UC2/Projektdokumenter/TRIB/Slutevaluering%20af%20TRIB-projektet%202010.pdf</p> <p>4. "Familierettet rehabilitering" er en helhedsorienteret indsats for traumatiserede flygtninge, deres familier og netværk. Projektet søger at optimere ressourcer og mestringsstrategier, der kan stabilisere hverdagslivet. Statusrapport og projektbeskrivelse: http://familierehabilitering.dk/</p>	Støtte til traumatiserede
Horsens	<p>Karen Lind-Fransen sskmlf@horsens.dk</p> <p>Barbara Staniul Pedersen 76 26 12 14 bs.pedersen@yahoo.dk</p>	<p>1. Er med i projektet "Interkulturel Sundhedsfremme og Rehabilitering", som Region Midtjylland er tovholder på. Projektet anvender narrativ fortællemetode terapeutisk og som middel til at skabe et interkulturelt uddannelsstilbud med fokus på sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering. Projektet sigter mod at øge motivation og handlegødsel til deltagelse og egenomsorg. Projektperioden er 3 år fra 2010. Se projektlink: https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/praksisinformatio/almen-praksis/midtjylland/nyheder/meddelelser-fra-naere-sundhedstilbud/tilbud-etniske-minoritetsborgere/</p> <p>2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p>	<p>Koordineret forløbsindsats</p> <p>Peer-education</p>
Hvidovre	<p>Hvidovre Sundhedscenter sundhedscentret@hvidovre.dk</p> <p>Nanette Borges 36 39 37 56 / 41 85 02 21 nbg@hvidovre.dk</p>	<p>Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog" og Vestegnssamarbejdet, hvor seks vestegnskommuner har etableret et fælles korps af tosprogede sundhedsformidlere. Se projektlink: http://vestegnssamarbejdet.dk/upl/files/0/650.pdf</p>	Peer-education
Høje Taastrup	<p>Maria Habroe mariahab@htk.dk</p>	<p>1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog" og Vestegnssamarbejdet, hvor seks vestegnskommuner har etableret et fælles korps af tosprogede sundhedsformidlere. Se projektlink: http://vestegnssamarbejdet.dk/upl/files/0/650.pdf</p> <p>2. Projektet "Sundhed i nærmiljøet" er forankret i et socialt belastet boligområde og har fokus på etniske minoriteter. Projektet har fokus på KRAM-faktorer, trivsel og empowerment. Det finansieres af satspuljemidler.</p> <p>3. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p>	<p>Peer-education</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p> <p>Peer-education</p>
Hørsholm	<p>Lene Lykke Kjærgaard sundhedsfremme@horsholm.dk</p>	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Ikast-Brande	Margit Andersen 99 60 31 03 maand@ikast-brande.dk	Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Sundhedsformidlere har desuden kørt et undervisningsforløb målrettet bosnier med familie. Der har været undervisning i brug af sundhedssystemet og i egenomsorg, hvis man har en kronisk sygdom såsom diabetes.	Peer-education
Ishøj	sundhed-aeldre@ishøj.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diabetescafé tilbydes med undervisning om diabetes. Der undervises på tyrkisk (siden december 2010). 2. Særlige rygestopkurser tilbydes etniske minoriteter. 3. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. 	Type 2 diabetes/ kronisk sygdom Rygestop Peer-education
Jammerbugt	Social-, Sundheds- og Beskæftigelses- forvaltningen ssb@jammerbugt.dk	Deltager som en ud af fem kommuner i projekt "Mindspring" målrettet nyankomne kvoteflygtninge- og asylsøgerforældre. Projektet har fokus på psykisk helbred, livskvalitet og netværksdannelse. En tidligere deltager i "Mindspring" uddannes til at facilitere gruppemøder om traumer, stress, opdragelse, regler i det danske system mv. Projektet gennemføres i samarbejde med Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp. Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF/CUF_PDF/Slutevaluering%20af%20MindSpring_1.pdf	Peer-education
Kalundborg	Jytte Larsen jytte.larsen@kalundborg.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Graviditetsbesøg tilbydes familier med anden etnisk baggrund end dansk som en del af integrationsindsatsen. Besøgene indebærer samtale om sundhed og sygdom i familien, rygning, amning og det danske sundhedssystem. 2. Internationale mødregrupper med fokus på kost, søvn, børneopdragelse og barnets behov tilbydes. Endvidere er der mulighed for babygymnastik og koordinering af besøg fra tandplejen. 3. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. 	Gravide, spædbørnsmødre og familie Gravide, spædbørnsmødre og familie Peer-education
Kerteminde	Voksenforvaltningen voksen@kerteminde.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Kolding	Jane Kudsk jaku@kolding.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på ti forskellige sprog. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Se projektlink: http://www.kolding.dk/data/0067436.asp Der er et netværk for kommuner, der har sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund i Jylland (Herning, Kolding, Esbjerg, Sønderborg). 2. Undervisning i madlavning og sund kost tilbydes. Projektet er et samarbejde mellem sundhedsafdelingen og Jobcentret. 3. Mødregrupper målrettet etniske minoriteter organiseres af Sundhedsplejen. 4. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. 	Peer-education Kost Gravide, spædbørnsmødre og familie Peer-education
København	Birgitte Gade Koefoed mv93@suf.kk.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Forebyggelsescenter Nørrebro har haft projektet Rehabiliteringsprogram til borgere af anden etnisk oprindelse med type 2 diabetes. Evalueringsrapport, der bygger på spørgeskema og fokusgruppeinterviews blev udfærdiget i 2009: http://www.scn.kk.dk/download/Evalueringsrapport_Rehabilitering_til_borger_med_anden_etnisk_baggrund_og_diabetes.pdf 	Type 2 diabetes/ kronisk sygdom

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
København	Günay Seven 38 16 00 74 tu69@suf.kk.dk	<p>2. "Måltrettet rehabiliteringsindsats for socialt udsatte borgere med kronisk sygdom på Nørrebro og Bispebjerg" er et kursusforløb med fokus på hhv. KOL, type 2 diabetes og hjertesygdom kombineret med motionshold: kurserne udbydes på flere minoritetssprog vha. tolk. Forebyggelsescenter Nørrebro har fået satspuljemidler til projektet. Der vil blive foretaget en intern evaluering til slut, primært baseret på fokusgruppeinterviews.</p> <p>3. Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på farsi, arabisk, urdu og somali. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog". Sundhedsformidlerne vejleder også teoretisk og praktisk på kurser, der kører 2-3 gange årligt over syv uger med en undervisningsgang ugentligt. Deltagerne er mellem 30 og 60 år og af begge køn.</p> <p>4. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p> <p>5. Deltog som en af syv kommuner i projektet "TRIB" (2007-2010) med fokus på at hjælpe traumatiserede i beskæftigelse. Projektet indebar bl.a. adgang til psykolog, ergoterapeut, sprogundervisning og hjælp til praktikophold, ofte i samarbejde med sprog- eller jobcentre. Projektet er gennemført i samarbejde med UC2, Videnscenter for tosprogethed og interkulturalitet samt Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Metodehæfte findes. Se evaluering: http://didak.ucc.dk/public/dokumenter/UC2/Projektdokumenter/TRIB/Slutevaluering%20af%20TRIB-projektet%202010.pdf</p> <p>6. "Sund mund til byens børn – Etniske minoriteter" er et forebyggende tiltag for børn i alderen 0-18 år på tre udvalgte projektskoler i København. Aktiviteterne omfatter bl.a. forældreinddragelse, deltagerorienterede aktiviteter, forebyggende samtaler og hjemmebesøg. Evaluering er påbegyndt.</p>	Type 2 diabetes/kronisk sygdom Motion Peer-education Peer-education Støtte til traumatiserede Tandsundhed
Køge	Jens Kristoffersen jens.kristoffersen@jkoeg.dk	<p>1. Vægtstopforløb tilbydes etniske minoriteter med svær overvægt (vægtstoppulje Sundhedsstyrelsen).</p> <p>2. "Sund Zone" er en del af satspuljeprosjektet Forebyggelse i nærmiljøet. En central målgruppe er etniske minoriteter, og der fokuseres på mental og fysisk sundhed, tilhørsforhold til boligområdet og engagement. Der skal etableres en café, der kan danne rammen for hjælp til hverdagsproblemer.</p> <p>3. Deltog som en af tre kommuner i projekt "Job og rehabilitering" (2007-2009), et gruppeorienteret rehabiliteringsforløb med et beskæftigelsesrettet sigte. Det inkluderede bl.a. praktikforløb. Projektet er gennemført i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp og Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF/CUF_PDF/Evalueringssrapport%20Job%20og%20Rehabilitering%20%20LG%20Insight%202009.pdf</p> <p>4. Et nyt tiltag er under etablering i Center for Dansk Integration, hvor der er fokus på netværksdannelse og bevægelsesorienterede gruppeaktiviteter, som cykel- og gåture, for etniske minoritetsborgere.</p> <p>5. Afsluttet projekt med et sundhedshus for etniske minoriteter i forlængelse af en sprogscole, finansieret af puljemidler. Projektet havde fokus på sundhedsfremme og KRAM-faktorerne. Se erfaringsrapport: http://www.sprogcenter-koeg.dk/eshvelkommen.htm</p>	Vægtstop Netværk/bred sundhedsformidling Støtte til traumatiserede Motion Netværk/bred sundhedsformidling
Langeland	Socialafdelingen 63 51 60 00 post@langelandkommune.dk	Ingen indsats direkte målrettet etniske minoriteter.	

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Lejre	Cecilie Sajin cesa@lejre.dk	<p>1. Team Projekt er et samarbejde mellem Jobcentret og andre enheder i kommunen. Herigennem kan etniske minoriteter af sagsbehandleren blive henvist til andre enheder i kommunen. Målgruppen karakteriseres i meget høj grad af helbreds-mæssige begrænsninger, så den helbreds-mæssige udredning og relevante behandling er væsentlig. Der henvises til træningsforløb hos Træningsenheden og tilbydes samtaler om og undervisning i emner som søvn-, kost-, medicin- og motionsvaner. Et særligt fokusområde er psykiske sundhed.</p> <p>Ved et afklaringsforløbs afslutning skriver Team Projekt en status, der indeholder en evaluering af forløbet samt anbefaling i forhold til den videre proces.</p> <p>2. Deltager som en ud af fem kommuner i projekt "Mindspring" målrettet nyankomne kvoteflygtninge- og asylsøgerforældre. Projektet har fokus på psykisk helbred, livskvalitet og netværksdannelse. En tidligere deltager i "Mindspring" uddannes til at facilitere gruppemøder om traumer, stress, opdragelse, regler i det danske system mv. Projektet gennemføres i samarbejde med Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp. Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF/CUF_PDF/Slutevaluering%20af%20MindSpring_1.pdf</p>	<p>Motion</p> <p>Kost</p> <p>Peer-education</p>
Lemvig	Pia Møller pia.moller@lemvig.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Lolland	Susanne Nicolaisen sunic@lolland.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Lyngby-Taarbæk	Bente M. Vinten bmv@ltk.dk	"Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.	Peer-education
Læsø	Ditte Rasmussen dir@laesoe.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Mariagerfjord	Mette Bettina Bo Christensen mebch@mariagerfjord.dk	<p>1. Projektet Små Skridt Mariagerfjord – skal fremme vægttab og skabe vægtstop blandt voksne med svær overvægt med udgangspunkt i Små Skridt-metoden. En af målgrupperne er voksne (18-60 år) med anden etnisk baggrund end dansk og en BMI over 30.</p> <p>Læs projektbeskrivelse: http://www.smaaskridt-mariagerfjord.dk</p> <p>Der er et vægtstopgruppeforløb i gang som pilotforsøg, driftet af sprogskolen for at gøre det til et blivende tilbud for etniske minoriteter. Projektet indgår i den nationale evaluering, der er varetaget af NIRAS. Herudover evaluerer Mariagerfjord Kommune selv ved hjælp af interviews og måling af kondital og taljemål.</p> <p>2. Forskellige motionstilbud tilbydes. De drives af foreninger, fx tilbyder Den tamilske aktivitetsforening motionstilbud til tamilere.</p> <p>3. Netværk af vægtstoppere er ved at blive etableret. De skal fungere som tovholdere for motion i fritiden (badminton og volleyball). Formålet er at samle små grupper, der ikke indgår i foreninger, men som ønsker og har behov for bevægelse.</p> <p>4. Gruppeforløb om sunde vaner og livsstilsforandringer tilbydes etniske minoriteter på sprogskolen (tilbydes også etniske minoriteter, der ikke er tilknyttet sprogskolen).</p>	<p>Vægtstop</p> <p>Motion</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p>
Middelfart	Sine Bovbjerg Jensen sine.bovbjergjensen@middelfart.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Morsø	Annette Sø ats@morsoe.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Norddjurs	Anne Lyhr Kyed alk@norddjurs.dk	<p>1. Et delprojekt i "Norddjurs-modellen" havde til formål at forebygge eller behandle overvægt i familier med anden etnisk baggrund end dansk. Familierne er i forvejen kendt enten i Familiehuset eller i Sundhedsplejen eller henvist fra egen læge eller skole. De deltagende familier kom hovedsageligt fra Iran, Irak og Bosnien. Indsatsen består fortsat af aktiviteter omkring kost, motion, samvær og mental sundhed. Se evaluering: http://www.norddjurs.dk/media/Evalueringsrapport_Norddjurs-modellen.pdf</p> <p>2. Projekt "Norddjurs – Ny Kurs" er et projekt for vægttab og vægtvedligeholdelse blandt svært overvægtige voksne med et BMI over 30. Det bygger på "Små Skridt" metoden og tager udgangspunkt i den enkelte deltagers situation. En af målgrupperne er borgere med anden etnisk baggrund end dansk. Projektet løber fra 2009 til slutningen af 2012 og finansieres af Sundhedsstyrelsen.</p>	Vægtstop
	Malene Bach malb@norddjurs.dk		Vægtstop
Nordfyn	Flemming Lassen 64 82 83 29 fl@nordfynskommune.dk	Ingen indsats direkte målrettet etniske minoriteter.	
Næstved	Tine Schinnerup Hejberg Petersen tishp@naestved.dk	<p>På Sprog- og Integrationscentret undervises der i temaer som kost, krop og motion samt arbejdsmarkedsrettet sikkerhed og sundhed (psykisk og fysisk arbejdsmiljø).</p> <p>I den forbindelse er der også udarbejdet informationsmateriale og undervisningsmateriale om "Arbejdsmiljø på dansk" på fire forskellige sprog.</p>	Kost
	Connie Toft 55 73 36 06 ct@nsi-center.dk		Motion
Nyborg	sundhedsafdelingen@nyborg.dk	<p>Pilotprojektet "Etnisk mødregruppe" tilbydes kvinder fra Burma, Nepal og Bhutan med børn fra 0-8 år på barsel eller uden for arbejdsmarkedet. Forløbet består af teoretisk og praktisk undervisning over et halvt år. Kvinderne får undervisning i bl.a. pasning af børn, børneopdragelse, hygiejne, kost, tandhygiejne, vitaminer, medicin, sundhedsvæsenet og prævention. Kurset skal give viden om sundhed samt forberede kvinderne til at komme på arbejdsmarkedet efter endt barsel. Projektet bliver evalueret ved hjælp af kvantitative og kvalitative metoder.</p>	Gravide, spædbørnsmodre og familie
Odder	Malene Herbsleb malene.herbsleb@odder.dk	Ingen indsats direkte målrettet etniske minoriteter.	
Odsherred	sundhedsafdelingen@odsherred.dk	<p>Deltog som en af tre kommuner i projekt "Job og rehabilitering" (2007-2009), et gruppeorienteret rehabiliteringsforløb med et beskæftigelsesrettet sigte. Det inkluderede bl.a. praktikforløb. Projektet er gennemført i samarbejde med Dansk Flygtningehjælp og Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration.</p> <p>Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF/CUF_PDF/Evalueringsrapport%20Job%20og%20Rehabilitering%20%20LG%20Insight%202009.pdf</p>	Støtte til traumatiserede
Odense	Ane Møller Bering anmoe@odense.dk	<p>1. Diabetesskole med fokus på etniske minoriteter med type 2 diabetes. Der undervises på en række minoritetssprog vha. tolk/sundhedsformidler. Der udarbejdes en MTV af projektet. Projektlink med beskrivelse af planlagt evaluering: http://www.odense.dk/Topmenu/Kommunen/Sundhedsportalen/Sundhedscenter%20Vollsmose/~media/SAF/Socialcenter/sushl/Sundhedscentret/Type2%20diabets_2009061614094800.ashx</p> <p>2. "Lavere vægt, højere livskvalitet og færre sygdomme" er et projekt for gravide kontanthjælpsmodtagere med anden etnisk baggrund end dansk. Se projektlink: http://www.odense.dk/Topmenu/Kommunen/Sundhedsportalen/Sundhedscenter%20Vollsmose/~media/SAF/Socialcenter/sushl/Sundhedscentret/Vaegtstop%20%20revideret%20projektbeskriv%20maj%202009_2009061614113100.ashx</p> <p>Til evalueringen benyttes interviews (indledende og afsluttende) samt periodiske selvrapporeringer.</p>	Type 2 diabetes/kronisk sygdom
			Vægtstop

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Odense		<p>3. "Familierevet rehabilitering", helhedsorienteret indsats for traumatiserede flygtninge, deres familier, netværk. Statusrapport: http://familie-rehabilitering.dk/</p> <p>4. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p> <p>5. Har haft projektet medicingennemgang for patienter med anden etnisk baggrund end dansk. Projektet bestod af patientsamtaler og blev afsluttet i 2009. Projektet blev evalueret løbende gennem patientsamtalerne, hvortil der blev benyttet interviewskemaer. Link til evalueringsrapport: http://www.odense.dk/Topmenu/Kommunen/Sundhedsportalen/Sundhedscenter%20Vollsmose/~media/BMF/Sundhedsportal/Rapport%20Medicingennemgang%2029_jan_09.ashx</p> <p>6. Har haft projektet "Forebyggelse og behandling af overvægt og fejleernæring blandt børn i Vollsmose". Der er både foretaget proces- og effektevaluering og blev i denne sammenhæng foretaget interviews og deltagerobservation med 6 familier samt udsendt spørgeskemaer til alle deltagere. Link til evalueringsrapport: http://www.odense.dk/Topmenu/Kommunen/Sundhedsportalen/Sundhedscenter%20Vollsmose/~media/BMF/Sundhedsportal/Evalueringsrapport%20til%20pressen.ashx</p>	<p>Støtte til traumatiserede</p> <p>Peer-education</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p> <p>Vægtstop</p>
Randers	Susanne Bækgaard sub@randers.dk	<p>1. Er med i projektet "Interkulturel Sundhedsfremme og Rehabilitering", som Region Midtjylland er tovholder på. Projektet anvender narrativ fortællemetode terapeutisk og som middel til at skabe et interkulturelt uddannelsesstilbud med fokus på sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering. Projektet sigter mod at øge motivation og handlekompetencer til deltagelse og egenomsorg. Projektperioden er 3½ år fra 2010. Se projektlink: https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/praksisinformati/almen-praksis/midtjylland/nyheder/meddelelser-fra-naere-sundhedstilbud/tilbud-etniske-minoritetsborgere/</p> <p>2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p>	<p>Koordineret forløbsindsats</p> <p>Peer-education</p>
Rebild	Majbrit Jensen sundrebild@rebild.dk	Forbedring af tandsundhed hos børn med etnisk minoritetsbaggrund er i fokus hos tandplejen, der har etableret en særlig indsats.	Tandsundhed
Ringsted	Malene Søbygaard mso@ringsted.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Ringkøbing-Skjern	Marianne Gramstrup marianne.gramstrup@rksk.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Roskilde	Inge Bisgaard ingebi@roskilde.dk	"Vægtstop for nydanskere" omfatter tilbud om sundhedssamtale og måling af blodtryk, vægt, højde, BMI, fedtprocent og taljemål. Derudover tilbydes livsstilskurser tilrettet forskellige målgrupper med fokus på KRAM-faktorerne. Der er foretaget en intern evaluering af Roskilde Kommune, hvortil der er benyttet fokusgruppeinterviews, individuelle interviews, deltagerstatistik samt elektroniske evalueringsskemaer fra NIRAS.	Vægtstop
Rudersdal	Eva Burchard evbu@rudersdal.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Rødovre	Marianne Halberg cn18944@rk.dk	<p>1. Rådgivning om kost og motion tilbydes kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. Indsatsen har været evalueret internt.</p> <p>2. Oplysning omkring seksuel sundhed tilbydes etniske minoritetsborgere i samarbejde med Cross-Over.</p> <p>3. Dialogbaserede møder om forskellige aspekter af sundhed afholdes i samarbejde med projekt "I tråd med verden" (et flerkulturelt samarbejdsprojekt om kultur, kunsthåndværk og design blandt kvinder med etnisk minoritetsbaggrund). Møderne afholdes hver måned og kan omhandle emner som kost og madlavning, fysisk aktivitet eller andre emner afhængigt af kvindernes ønsker.</p>	<p>Kost Motion</p> <p>Seksuel sundhed</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p>

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Samsø	Nanna Salicath auns@samsøe.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Silkeborg	Lisbeth Milsgaard lisbeth.Milsgaard@silkeborg.dk	På sundhedsplejeområdet tilbydes følgende: (i) Internationale mødregrupper i samarbejde med sprogskolen, (ii) åbent hus hver torsdag og fredag for mødre og børn, hvor der tales om kost, laves motion og andre relevante emner tages op med mødrene, (iii) åben rådgivning for unge i alderen 16 til 24 år, som er nye i Danmark (i samarbejde med ungdomsskolen) og (iiii) undervisning på sprogskolen (fokus på kost og prævention).	Gravide, spædbørnsmødre og familie Kost Motion Seksuel sundhed
Skanderborg	Dorte Moerkbak 87 94 74 14 dorte.moerkbak@skanderborg.dk Bodil Lauridsen 87 94 72 28 Kirsten Birk kirsten.birk@skanderborg.dk	"Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.	Peer-education
Skive	Marianne Balsby mbal@skivekommune.dk	Etniske mødregrupper koordineres af Sundhedsplejen.	Gravide, spædbørnsmødre og familie
Slagelse	Lasse Borre labor@slagelse.dk	<ol style="list-style-type: none"> Mødregrupper for etniske minoriteter tilbydes og der følges løbende op på indsatsens udvikling. Projektet startede i 2011 via Sundhedstjenesten. Projekt Bydelsmødre under Partnerskabet Nye Muligheder. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. "Gå til golf" er et projekt i samarbejde med Kultur og Fritid og Korsør Golfklub, hvor kvinder med anden etnisk baggrund end dansk blev introduceret for sporten. Efterfølgende er flere begyndt at gå til golf en gang om ugen. Samme tilbud skal gives til mænd med anden etnisk baggrund end dansk. Projektet evalueres af Rambøll. På projekt "Give Me Five" under Kultur og Fritid opstartes et svømmehold for kvinder med anden etnisk baggrund. I sommerferier har Kultur og Fritid i samarbejde med sportsforeninger arrangeret sportsaktiviteter for børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk. Projektet støttes af Integrationsministeriet og evalueres af Oxford Research. I projekt HEL Fritid tilbydes børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk rådgivning ift. foreningsliv og aktivt fritidsliv. Fritidsguider arbejder frivilligt i projektet som er igangsat af Kultur og Fritid. Projektet evalueres årligt af kommunen, og der afrapporteres til Socialministeriet. 	Gravide, spædbørnsmødre og familie Peer-education Motion Motion Netværk/bred sundhedsformidling
Solrød	Henrik Borggren hbor@solrod.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Sorø	Anne Paduan anpa@soroe.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Stevns	Sundhedsafdelingen sundhed@stevns.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Struer	Sundhedscenter Struer sundhedsafd@struer.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Svendborg	Monika Sindberg Gunderlund monika.Sindberg.Gunderlund@svendborg.dk	Projekt SMUK (Sunde Mennesker Uanset Kultur) bygger på vægtstopkonceptet Små Skridt og har etniske minoritetskvinde med et BMI over 30 som primær målgruppe. Det finansieres af Svendborg Kommune og Sundhedsstyrelsens satspulje til indsatser over for svært overvægtige voksne. Overordnet evalueres projektet af NIRAS.	Vægtstop

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Syddjurs	Rikke Haslund Brun rhb@syddjurs.dk	Projektet "Syddjurs - Gør livet lettere" tilbydes svært overvægtige kvinder med anden etnisk baggrund end dansk; der er tilknyttet ca. 25 kvinder. Det er et samarbejde mellem sundhedsteamet og integrationsafdelingen og er en del af satspulje-projektet "Vægtstop og vægtvedligeholdelse for svært overvægtige voksne". Det varer 2½ år og evalueres samlet på landsplan, både kvalitativt og kvantitativt af NIRAS.	Vægtstop
Sønderborg	Anette Krogh akro@sonderborg.dk	<p>1. Sundhedsambassadører med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner på forskellige sprog. Der er et netværk for kommuner, der har sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund i Jylland (Herning, Kolding, Esbjerg, Sønderborg).</p> <p>2. Oplysningskurser om rygning tilbydes på arabisk, bosnisk og afghansk.</p> <p>3. På kurset "Sunde kostvaner" fokuseres der på oplysning om diabetes og hjertekarsygdomme. Der undervises i praktisk madlavning med udgangspunkt i egen madkultur for en deltager + en pårørende. Kurserne afholdes på bosnisk og arabisk i samarbejde med sundhedscentret i Sønderborg.</p> <p>4. "Sund integration" er et projekt, der tilbydes nyligt ankomne med anden etnisk baggrund end dansk, primært kvoteflygtninge. Tilbuddet strækker sig over 8 uger med fokus på sund mad, bevægelse i hverdagen og sundhedsformidling (inkl. information om det danske sundhedssystem) og dannelse af sociale netværk. Se evaluering: https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:uKtTvasnP4EJ:polweb.sonderborg.dk/layouts/polweb-showfile.aspx?fileName%3D8972972.PDF%26acc%3D1+sund+integration+evaluering&hl=da&pid=bl&srcid=ADGEEIquGmaHPDWkZaNZjN1xNw0e7B_GiM5ZHkRiPe5E7FRpE0qj-VZXGJKxsc3djMXMK31d0SmROeQStPC-bOojCpXW6D3dNgjjQCjV-hTec56fQoifS5wzQvpuwXElu5jMK7T_z1z&sig=AHIEtbR1DyocgyjxPtlrLj94tSqnGKUxwg</p> <p>Desuden er der udarbejdet informationsmateriale på 6 forskellige sprog om de store folkesygdomme og om at leve sundt. Folderne er udarbejdet i samarbejde med integrationsteamet, Senior og sundhed.</p> <p>5. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p> <p>6. Deltog som en af syv kommuner i projektet "TRIB"(2007-2010) med fokus på at hjælpe traumatiserede i beskæftigelse. Projektet indebar bl.a. adgang til psykolog, ergoterapeut, sprogundervisning og hjælp til praktikophold, ofte i samarbejde med sprog- eller jobcentre. Projektet er gennemført i samarbejde med UC2, Videnscenter for tosprogethed og interkulturalitet samt Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Metodehæfte findes. Se evaluering: http://didak.ucc.dk/public/dokumenter/UC2/Projektokumenter/TRIB/Slutevaluering%20af%20TRIB-projektet%202010.pdf</p>	Peer-education Rygestop Type 2 diabetes/kronisk sygdom Kost Netværk/bred sundhedsformidling
Thisted	Dorthe Egelund Jensen dej@thisted.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Tønder	Ann Møller Gram amg@toender.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Tårnby	Pia Feddersen pfe.sc.sf@taarnby.dk	Sundhedsformidlere med etnisk minoritetsbaggrund er uddannede, og vha. peer-education informerer de etniske minoritetsborgere om sundhedsrelaterede emner. Sundhedsformidlerne kan bestilles gratis af foreninger, institutioner mv. til fx foredrag og dialogmøder. Projektet er en del af "Sundhed på dit sprog" og Vestegnssamarbejdet, hvor seks vestegnskommuner har etableret et fælles korps af tosprogede sundhedsformidlere. Se projektlink: http://vestegnssamarbejdet.dk/upl/files/0/650.pdf	Peer-education
Varde	Heidi Mattle hmat@varde.dk	1. Har fokus på forbedring af etniske minoriteters mentale sundhed, og der tilbydes flere tiltag med formålet at forebygge sekundær traumatisering hos børn og voksne: (i) projekt NUSSA er en forebyggende indsats i folkeskoleregi for at undgå sekundær traumatisering hos 6-12 årige børn af etniske minoritetsforældre og krigsveteraner og (ii) behandling af traumatiserede flygtninge og krigsveteraner.	Støtte til traumatiserede

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Varde		<p>2. Deltager som en ud af fem kommuner i projekt "Mindspring", målrettet nyankomne kvoteflygtninge- og asylsøgerforældre. Projektet har fokus på psykisk helbred, livskvalitet og netværksdannelse. En tidligere deltager i "Mindspring" uddannes til at facilitere gruppemøder om traumer, stress, opdragelse, regler i det danske system mv. Projektet gennemføres i samarbejde med Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp. Se evaluering: http://flygtning.dk/fileadmin/uploads/pdf/Saadan_hjaelper_vi_PDF/CUF_PDF/Slutevaluering%20af%20MindSpring_1.pdf</p> <p>3. Projekt "Move On" blev tilbudt kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. Det havde fokus på adgang til arbejdsmarkedet med sundhed som middel. Tilbuddet bestod af træning og undervisning i kost, sundhedssystemet, stress m.m. Projektet er forsat som en café med forskellige emner på programmet. Evaluering findes.</p>	<p>Peer-education</p> <p>Netværk/bred sundhedsformidling</p>
Vallensbæk	Lotte Ernst Andersen 47 97 41 17 ahs@vallensbaek.dk	Ugentlig vejledning hos sundhedsplejen tilbydes kvinder med anden etnisk baggrund end dansk med børn fra 0-5 år.	Gravide, spædbørnsmødre og familie
Viborg	Forebyggelsesteam 87 87 60 82 viborg@viborg.dk	<p>1. HIV/AIDS oplysningsarrangementer afholdes for etniske minoriteter i samarbejde med Viborg Internationale Forening og Cross-Over. Se projektbeskrivelse: http://viborg.dk/db/dagsord.nsf/9811bc8e8df4493ec125725400437fce/4ffb38dce4acd132c125786300333baf/\$FILE/FU-290311-23-1.pdf</p> <p>2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p>	<p>Seksuel sundhed</p> <p>Peer-education</p>
Vejen	Sille Christine Kloppenborg sck@vejenkom.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Vejle	Susanne Pedersen 29 13 15 26 speen@vejle.dk Lene Worm Vestergaard 23 69 58 16 lewve@vejle.dk	<p>1. Vægtstopsprojektet "Sund på egen boldbane"(2009-2011) bestod af forskellige motionshold og livsstilshold med vejledning i emnerne; sund mad, ændringer af vaner og motivation. Der var deltagere af otte forskellige etniske baggrunde. Skabelse af rum for sociale fællesskaber var også i fokus, bl.a. for at fastholde deltagerne. Projektet finansieres af satspuljemidler fra Sundhedsstyrelsen. Se evalueringsrapporten på www.vejle.dk/sundhed</p> <p>Flere af aktiviteterne kører stadig, eksempelvis gymnastik og vandgymnastik.</p> <p>2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet.</p> <p>3. Deltog som en af syv kommuner i projektet "TRIB"(2007-2010) med fokus på at hjælpe traumatiserede i beskæftigelse. Projektet indebar bl.a. adgang til psykolog, ergoterapeut, sprogundervisning og hjælp til praktikophold, ofte i samarbejde med sprog- eller jobcentre. Projektet er gennemført i samarbejde med UC2, Videnscenter for tosprogethed og interkulturalitet samt Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Metodehæfte findes. Se evaluering: http://didak.ucc.dk/public/dokumenter/UC2/Projektokumenter/TRIB/Slutevaluering%20af%20TRIB-projektet%202010.pdf</p>	<p>Vægtstop</p> <p>Peer-education</p> <p>Støtte til traumatiserede</p>
Vesthimmerland	Franz Bundgaard Larsen fbl@vesthimmerland.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Vordingborg	Dorrit Guttman 55 36 28 83 dogut@vordingborg.dk	Undervisning i sygeplejefaglige temaer, sport og madlavning tilbydes jobcentrets flygtningegruppe i et samarbejde på forsøgsbasis mellem sundhedssekretariatets medarbejdere og jobcentret. Der er særligt fokus på enlige, unge mænd.	<p>Motion</p> <p>Kost</p>
Ærø	Ældre- og Sundhedskontoret post@aeroekommune.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	

Kommune	Kontakt	Beskrivelse af indsatsen	Temaer
Aabenraa	Lene Marie Hansen lmhans@aabenraa.dk	Ingen indsatser direkte målrettet etniske minoriteter.	
Aalborg	Bente Dahl bdj-sbu@aalborg.dk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diabeteskurser tilbydes etniske minoriteter med type 2 diabetes. Holdene er kønsopdelt. 2. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. 3. "Familierettet rehabilitering" er en helhedsorienteret indsats for traumatiserede flygtninge, deres familier og netværk. Projektet søger at optimere ressourcer og mestringsstrategier, der kan stabilisere hverdagslivet. Statusrapport og projektbeskrivelse: http://familierehabilitering.dk/ 	<p>Type 2 diabetes/ kronisk sygdom</p> <p>Peer-education</p> <p>Støtte til traumatiserede</p>
Aarhus	<p>Sussi Østerby suoe@aarhus.dk</p> <p>Marianne Viskum mavi@aarhus.dk</p> <p>Jytte Steengaard jyst@aarhus.dk</p> <p>Helle Dybdal Jensen helle@sundhedscafeer.dk</p> <p>Lone Hedelund lh@aarhus.dk</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Folkesundhed Aarhus tilbyder sundhedskurser og individuelle forløb med både teoretisk og praktisk indhold for persisk-, arabisk-, somalisk og tyrkisktalende borgere. Disse tilbud dækker over: (i) diabetes og hjertekarsygdom kurser (evalueres 2012), (ii) forløb for fysisk inaktive eller overvægtige borgere, der ønsker at ændre livsstil, (iii) rygestop, (iiii) åben sundhedsamtale, (iiiii) diætist samtale og (iiiii) træning. 2. Folkesundhed Aarhus har en rygestopindsats, der er under særligt fokus i Bazar Vest. Der fokuseres på at reducere ulighed i sundhed forårsaget af tobaksrygning, gennem tiltag og samtaler der er tilpasset den enkeltes behov og ressourcer. 3. Folkesundhed Aarhus er med i projektet "Interkulturel Sundhedsfremme og Rehabilitering", som Region Midtjylland er tovholder på. Projektet anvender narrativ fortællemetode terapeutisk og som middel til at skabe et interkulturelt uddannelsesstilbud med fokus på sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering. Projektet sigter mod at øge motivation og handlegkompetencer til deltagelse og egenomsorg. Projektperioden er 3 år fra 2010. Se projektlänk: https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/praksisinformation/almen-praksis/midtjylland/nyheder/meddelelser-fra-naere-sundhedstilbud/tilbud-etniske-minoritetsborgere/ 4. Permanent tilbud til kommende forældre og småbørnsfamilier med anden etnisk baggrund end dansk ang. En bred vifte af emner inklusive råd fra sundhedsplejersken, temaundervisning, unge grupper, vægttabshold, hjælp fra jordmoder, rygestopkurser, samt tilbud fra tandplejen. 5. Fedt for Fight Vest er et tiltag der både forsøger at forebygge og behandle overvægt blandt børn og unge. Indsatsen er et samarbejde mellem Børn og Unge og Folkesundhed Aarhus. Der er udarbejdet en evalueringsrapport, "Evaluering af Sundhedshuset, Evalueringsrapport" (2003), som kan rekvireres. Derudover er der udarbejdet en rapport i forbindelse med projektet "Fra Kvinde til Kvinde" (2006). 6. Sundhedsplejen tilbyder "Klar til barn", som er et kursustilbud til kommende forældre. 7. Sundhedscafeerne tilbyder gratis og anonymt sundhedstjek og sundhedsamtale. Er en fremskudt sundhedsfremmende og forebyggende sundhedsindsats i samarbejde mellem Aarhus kommune og boligforeningerne i fem udsatte bydele via Det Boligsociale Fællessekretariat. 8. "Bydelsmødre" er et projekt, der bygger på peer-education. Kvinder med anden etnisk baggrund end dansk uddannes i sundhedsfaglige og andre emner og videreformidler deres viden, ofte på frivillig basis, til andre kvinder i lokalmiljøet. 9. Deltog som en af syv kommuner i projektet "TRIB"(2007-2010) med fokus på at hjælpe traumatiserede i beskæftigelse. Projektet indebar bl.a. adgang til psykolog, ergoterapeut, sprogundervisning og hjælp til praktikophold, ofte i samarbejde med sprog- eller jobcentre. Projektet er gennemført i samarbejde med UC2, Videnscenter for tosprogethed og interkulturalitet samt Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Metodehæfte findes. Se evaluering: http://didak.ucc.dk/public/dokumenter/UC2/Projekttdokumenter/TRIB/Slutevaluering%20af%20TRIB-projektet%202010.pdf 10. "Familierettet rehabilitering" er en helhedsorienteret indsats for traumatiserede flygtninge, deres familier og netværk. Projektet søger at optimere ressourcer og mestringsstrategier, der kan stabilisere hverdagslivet. Statusrapport og projektbeskrivelse: http://familierehabilitering.dk/ 	<p>Type 2 diabetes/ kronisk sygdom</p> <p>Motion</p> <p>Kost</p> <p>Rygestop</p> <p>Koordineret forløbsindsats</p> <p>Netværk/bred sundheds- formidling</p> <p>Vægtstop</p> <p>Gravide, spædbørns mødre og familie</p> <p>Netværk/bred sundheds- formidling</p> <p>Peer-education</p> <p>Støtte til traumatiserede</p> <p>Støtte til traumatiserede</p>

Statens Institut for Folkesundhed

Syddansk Universitet
Øster Farimagsgade 5 A
1353 København K

Tlf: 6550 7777
www.si-folkesundhed.dk

